

10. Радаев В.В. Кому принадлежит власть на потребительских рынках: отношения розничных сетей и поставщиков в современной России / В. В. Радаев. М. : НИУ ВШЭ, 2011 — 384 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.e-reading.ws/bookreader.php/1010480/Radaev_-_Komu_prinadlezhit_vlast_na_potrebitel'skih_rynках.html.
11. Проект Закона про внесення змін до Закону України «Про захист економічної конкуренції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45104.
12. Ковальчук А. Крупным ритейлерам могут запретить взимать с поставщиков бонусы и плату за услуги [Электронный ресурс] / А. Ковальчук // Forbes. – 2013. – 12 ноября. Режим доступа : <http://forbes.ua/business/1360844-krupnym-ritejleram-mogut-zapretit-vzimat-s-postavshchikov-bonusy-i-platu-za-uslugi>.
13. Котельникова З.В. Особенности развития розничных сетей и торговых форматов в продовольственном секторе российской торговли в 2000-х годах (региональный аспект) / З.В. Котельникова // Мир России: Социология, этнология. – 2009. – Т. 18. – № 3. – С. 151–172.

Мазур Е. Е.

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

НАПРАВЛЕНИЯ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРОЦЕССОВ КОНСОЛИДАЦИИ В РОЗНИЧНОЇ ТОРГОВЛІ УКРАЇНИ

Резюме

Проанализирован и оценен уровень консолидации в розничной торговле Украины. Исследованы основные направления антимонопольного регулирования розничных сетей. Даны рекомендации по эффективному ограничению монопольных тенденций в торговом секторе.

Ключевые слова: розничная торговля, консолидация, регулирование, монополия.

Mazur O. Ye.

Odessa I. I. Mechnikov National University

DIRECTIONS CONTROL OF CONSOLIDATION RETAIL UKRAINE

Summary

The level of consolidation of the retail trade in Ukraine is analyzed and evaluated. The basic direction of retailers antitrust regulation are investigated. Recommendations for effective restriction of monopolistic tendencies in the trade sector are given.

Key words: retail trade, consolidation, regulation, monopoly.

УДК 658.26

Макара О. В.

Чижевська Л. Т.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

У статті досліджено особливості енергокористування у Волинській області, проаналізовано досвід енергозбереження у європейських країнах, запропоновано перспективні напрямки оптимізації енергоефективності для умов Волині, що дасть змогу підвищити експортний потенціал регіону, конкурентоспроможність вироблених товарів і послуг. Окреслюються теоретико-методологічні аспекти і визначаються шляхи ефективного використання природних ресурсів.

Ключові слова: енергоресурси, енергозбереження, енергоефективність, паливно-енергетичний баланс, програми енергоефективності.

Постановка проблеми. У сучасних умовах попит на енергію постійно зростає як в галузях матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері, в комунальному господарстві та побуті. Енергоефективність та енергозбереження є пріоритетними напрямками енергетичної політики більшості країн світу. Це зумовлено вичерпанням невідновлювальних паливно-енергетичних ресурсів, відсутністю реальних альтернатив їх заміни, наявністю ризиків щодо їх виробництва та транспортування. Розвинуті країни світу, які вже досягли значних успіхів у вирішенні проблем енергоефективності, продовжують пошук нових джерел енергозабезпечення та розробку заходів із енергозбереження, що є позитивним прикладом для України.

Досвід розвинутих країн і власний досвід України вказує на необхідність державного регулювання процесами енергозбереження та проведення цілеспрямованої державної політики. Лише держава шляхом виваженої законодавчої, гнучкої цінової, тарифної та податкової політики може забезпечити дієздатність фінансового механізму енергозбереження. В Україні діє схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 145-р «Енергетична стратегія України на період до 2030 року». Одним із шляхів реалізації Енергетичної стратегії є реалізація спільних проєктів з країнами Європейського Союзу щодо використання енергоресурсів завдяки раціональному їх споживанню, впровадженню енергозберігаючих технологій та обладнання, раціоналізації структу-

ри суспільного виробництва та зниженню питомої ваги енергоємних технологій [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначальна роль енергозбереження, проблеми та шляхи удосконалення державної політики України в сфері енергоефективності, питання раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів, загальні економічні проблеми, а також найбільш дієві механізми реалізації енергозберігаючих заходів відображені в багатьох роботах українських і зарубіжних учених. Вирішенню проблем ефективного використання ресурсів, оцінці ефективності інноваційної діяльності в контексті енергозбереження присвячені роботи таких провідних вчених економістів, як О.В. Амелницька, О.І. Амоша, В.М. Інякін, Є.В. Ковальов, С.А. Кукель-Красевський, Е.М. Лібанова, О.В. Мозенков, П.Г. Перерва, Л.В. Соколова, В.М. Тимофеев, А.М. Ткаченко, Л. Шиппер, А.І. Яковлев та ін. Розробці науково-методичних засад та дослідженню різних аспектів енергозбереження присвячені роботи В.А. Жовтянського, Д.В. Зеркалова, Ю.Г. Качана, А.В. Праховника, О.М. Суходолі та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, незважаючи на значну кількість наукових праць та вагомі досягнення в цій галузі знань, окремі завдання теоретичного та прикладного характеру щодо узгодженого застосування організаційно-економічних важелів для забезпечення оптимізації енергоефективності потребують подальшого дослідження.

Мета статті. У процесі написання статті було поставлено мету виявити особливості функціонування паливно-енергетичного комплексу Волинської області у сучасних умовах, обґрунтувати механізми вдосконалення процесу енерговикористання з метою оптимізації енергоефективності.

Виклад основного матеріалу. Особливості структурної організації паливно-енергетичного комплексу у Волинській області визначаються наявністю двох ланок: енергетичної та паливної, яка є провідною. Енергетична ланка комплексу отримала в області незначний розвиток і виконує обслуговуючі функції з постачання і розподілу енергії. Структура паливно-енергетичного комплексу формується на основі власних паливно-енергетичних ресурсів: кам'яного вугілля, природного газу, торфу і відображає територіальні особливості видобутку і споживання цих ресурсів. Особливостями паливно-енергетичного комплексу Волині є висока питома вага видобутку вугілля шахтним способом,

незначними масштабами видобутку торфу, відсутністю потужних електростанцій, неможливістю розвитку гідроенергетики, високою часткою надходження електроенергії та незначним використанням нафтопродуктів, що завозяться в область. У галузевій структурі виділяють вугільну, газову, торфову та електроенергетичну галузі. Перші три використовують місцеві мінерально-сировинні ресурси. У Львівсько-Волинському басейні добувається 2% вугілля України, що споживається як котельно-пічне паливо в енергетиці, в комунальному господарстві і побуті населення західних областей України. Волинь має потужний торфовий фонд (21% державних запасів), що представлений старорусловими, заплавними та притерасовими родовищами. Видобуток торфу здійснюється промисловими, сільськогосподарськими підприємствами, а також для власних потреб населення, в області здійснюється промислове виробництво торфобрикетів. Використання торфу є економічно вигідним через його високу якість та сприятливі умови експлуатації торфовищ. Незважаючи на це, питома вага галузі у загальній вартості основних промислових фондів промисловості області становить 1,0%. Варто зауважити, що в області є сприятливі можливості для комплексного розвитку галузі та отримання не лише торфу а й супутніх матеріалів. В останній період зростає споживання дров у зв'язку із підвищенням цін на енергоносії. Дрова використовуються для опалення житлових приміщень, особливо у сільській місцевості. В якості палива часто використовуються відходи лісозаготівельної, лісопилної і деревообробної галузей.

В області функціонує родовище добування газу у Локачинському районі. Розподіл використання природного газу по районах області є нерівномірним. Виділяється група районів, де практично відсутні газифіковані населені пункти: Любешівський, Шацький, Любомльський, Маневецький.

Сучасна електроенергетика характеризується тим, що майже 99% електроенергії, яка споживається в області, постачається з інших областей, насамперед з Добротвірської ДРЕС та Рівненської АЕС. Власне виробництво електроенергії представлено малопотужними резервними енергетичними установками на деяких промислових та сільськогосподарських підприємствах області. На Волині представлені галузі виробництва, що спеціалізуються на видобутку, переробці, зберіганні та споживанні палива, виробництві, передачі та використанні енергії.

Таблиця 1
Структура споживання окремих видів енергетичних матеріалів та продуктів переробки нафти у Волинській області (тис. тонн умовного палива)

Роки	1995	2000	2005	2007	2008	2010	2011	2012
вугілля	237,1	105,8	100,3	98,3	99,7	71,6	72,2	67,8
газ природний	677,5	595,1	724,7	668,5	647,1	602,6	678,5	648,8
торф паливний	176,2	126,3	180,4	146,6	147,8	184,4	217,2	188,0
дрова для опалення	200,2	200,1	148,0	141,4	142,8	148,4	113,3	115,4
торфобрикет	84,2	65,6	81,5	59,7	70,8	47,4	64,6	54,8
бензин моторний	67,3	72,0	100,6	101,3	96,9	86,7	81,8	71,9
паливо дизельне	118,4	82,6	119,6	157,0	140,6	131,6	142,3	144,5
мазут	60,0	3,0	1,0	5,8	8,4	2,2	8,4	6,3
пропан і бутан	8,8	3,0	4,9	7,0	6,5	5,9	5,9	6,4
масла та мастила	3,8	3,1	2,6	3,0	2,0	2,3	2,3
бітум нафтовий	28,4	27,6	20,0	18,5	7,2	10,6	14,6
інші види первинного палива	6,1	2,8	11,6	16,2	14,9	21,9	22,5	29,0
Всього	1497,0	1169,5	1427,0	1403,0	1355,5	1238,8	1357,9	1304,2

Примітка: Складено за даними Головного управління статистики у Волинській області

Загалом за останній період у структурі споживання енергетичної сировини переважає природний газ (57,2%), незважаючи на діючу програму планового поступового скорочення його споживання. Знизилось споживання вугільної сировини з 12,1% у 1995 році до 3,7%. Це можна оцінювати позитивно лише з огляду на те, що саме спалювання вугілля супроводжується утворенням найбільших обсягів твердих та газоподібних відходів, що стало першопричиною глобальної зміни клімату на Землі. Стабільно високими є показники використання бензинового та дизельного палива, відповідно 8,2 та 16,1%. Зросли обсяги використання торфу до 4,9% (табл. 1).

В адміністративному розрізі найпотужнішим споживачем енергоресурсів є господарство м. Луцька, що за останній рік поглинуло 332,7 тис. тонн умовного палива із загального його обсягу 1 304,2 тис. тонн. Спостерігаються позитивні зміни в енергокористуванні міста, оскільки у 2000 році було використано 772,7 тис. тонн палива. У м. Ковелі прослідковується зворотня тенденція і обсяги використання енергоресурсів зросли в останній період порівняно з 2000 роком з 41,4 до 110,4 тис. тонн. Подібна ситуація у містах Володимир-Волинську та Нововолинську. З-поміж районів найбільше енергоресурсів споживають Луцький (138,0 тис. тонн), Маневецький (92,9 тис. тонн), Горохівський (75,6 тис. тонн), Ківерцівський (50,2 тис. тонн). Доволі низькими є показники споживання енергоресурсів у Локачинському (19,4 тис. тонн), Старовижівському (18,3 тис. тонн), Любешівському (15,9 тис. тонн), Шацькому (6,2 тис. тонн) районах. Загалом на оплату енергоносіїв в області витрачається понад 30% бюджетних коштів, і з 2006 року сума зросла від 62,4 до 162 млн. грн.

Волинь має певні досягнення у сфері вдосконалення енергокористування. Зокрема, в області запроваджено Регіональну програму енергоефективності на 2011-2015 роки, яка вимагає щорічно скорочувати споживання паливно-енергетичних ресурсів на 3-5%, щоб у підсумку до 2015 року скоротити їх споживання на 25% порівняно з базовим 2008 роком. Облдержадміністрація зобов'язує райдержадміністрації фінансувати заходи з енергозбереження в районі на суму не меншу, ніж 25% від минулорічних витрат, на паливно-енергетичні ресурси в районі. Усі райдержадміністрації публікують на своїх сайтах статистичні відомості про використання енергоресурсів [2].

Оновлена Регіональна програма енергоефективності Волинської області на 2011-2015 роки виконана надзвичайно детально. Особлива увага приділена аналізу поточного стану області з енергоефективності. Виконано розрахунок енергоемності для усіх галузей економіки області та визначено енергоемність одиниці продукції. Наведено результати інвентаризації котелень міст обласного значення, з описом марки і типу котла, виду палива, потужності та інших технічних показників. Окремий розділ присвячений контролю досягнення результатів програми, визначені чіткі індикатори, які дають змогу зробити висновок про рівень виконання програми. Під заходи, пропонувані програмою, підведене обґрунтування, що базується на детальних розрахунках та показниках енергоефективності розвинутих країн. Увага приділена також і нетрадиційним джерелам енергії, детально розглянуто обласний потенціал отримання енергії з таких джерел. Зокрема, оскільки область займає чільне місце у лісозаготівлі, обґрунтовано можливості отримання енергоресурсів з

низькокатункової деревини та деревних відходів. Загальний бюджет програми – понад 2 мільярдів гривень, з яких 252 мільйони – кошти місцевих бюджетів [3].

З метою виконання цієї програми прийнято низку розпоряджень обласної та районних держадміністрацій. Зокрема, виконується підготовка кадрів бюджетних установ для проведення енергоаудиту в області.

У Волинській області впроваджується політика використання місцевих енергоресурсів: з початку року в бюджетній сфері встановлено 82 твердопаливних котли, що дасть змогу замінити в паливно-енергетичному балансі області 522,56 тис. куб. м імпортованого природного газу вартістю 2,2 млн. грн. Загалом в області за рівнем енергозбереження перше місце займають віддалені від обласного центру райони. Очевидно, така ситуація склалась через відсутність його газифікації. Саме тому вони орієнтовані на використання власних паливно-енергетичних ресурсів – торфобрикету та дров (в тому числі відходів деревообробки). Для ефективного енергокористування в області постійно проводяться роботи з модернізації котелень та тепломереж, ремонтів опалювальних систем у конкретних спорудах, якісно виконується моніторинг та облік витрат ресурсів.

Враховуючи прагнення управлінських структур та населення Волині вдосконалити паливно-енергетичний комплекс, підвищити енергоефективність, а також зважаючи на подібні риси природи та ресурсного потенціалу області та сусідніх держав Європи, доцільно було б досліджувати та використовувати ефективний досвід останніх у споживанні енергоресурсів.

У країнах Європи завжди надавали важливого значення енергозбереженню, насамперед, з метою збереження ресурсів, заощадження коштів споживачів і, що найважливіше, зменшення негативного впливу на довкілля. Реалізація програм енергозбереження здійснюється усіма країнами Євросоюзу, і їх досвід є цінним для України [4].

Тривалий і системний досвід енергозбереження має Данія. Ця країна ефективно формує свій паливно-енергетичний баланс, в якому нафта складає 43%, газ – 24%, вугілля – 21%, поновлюючі джерела енергії – 12%. Із поновлюючих джерел енергії використання дерев'яної тирси складає 44%, енергії вітру – 27%, спалювання соломи – 27%, вироблення біогазу – 6%. Окрім цього, використовуються геотермальні установки та енергія отримана від спалювання сміття.

Ефективному використанню електроенергії сприяє діюча в галузі система власності. Електростанції та інфраструктура знаходяться під контролем компаній, які володіють лініями електропередач. Компанії, які розподіляють електроенергію, контролюються крупними і малими групами споживачів, муніципалітетами, в окремих випадках приватними інвесторами. Розвиток малих і середніх станцій потужністю до 100 МВт спричинив появу на енергоринку країни деяких незалежних виробників, таких як IPP – Independent Power Producers. Вітровими установками володіють в більшості випадків фермери чи кооперативи. Енергозбереженню сприяє також система регулювання споживання енергії, яка включає державну і муніципальну систему розвитку планування і регулювання опалювальної, газової та електроенергетичної структур. Крупними опалювальними системами володіють муніципалітети, а невеликими – об'єднання споживачів, організованих

за зразком кооперативів, де споживачі вибирають раду правління. Державою уміло регулюється видобуток вуглеводнів. Так, безпосередньо видобуток і перероблення нафти здійснюється приватними компаніями, однак транспортна система знаходиться у державній власності.

На успіхи Данії у сфері енергозбереження вказує той факт, що, маючи з 1970 року 50% приросту промислового виробництва, країна не збільшила споживання енергії за цей період. Враховуючи загострення екологічної ситуації, а також тенденції на світовому енергетичному ринку, Данія спирається на довгострокову стратегію енергетичного розвитку країни, що має забезпечити баланс між економічним розвитком держави, екологічними аспектами її розвитку і питаннями енергетичної безпеки.

Країною, що найбільш активно використовує сучасні технології енергозбереження і альтернативні джерела енергії, є Німеччина. На основі «Закону про пріоритет поновлюючої енергії», прийнятий у 1991 році, підвищення енергоефективності здійснюється Міністерством навколишнього середовища й іншими відомствами шляхом вирішення першочергових проблем, а саме зменшення викидів двоокису вуглецю в атмосферу, збереження довкілля, розвиток поновлюючої енергетики, посилення безпеки існуючих і заборони будівництва нових атомних електростанцій. Впроваджуються конкретні заходи щодо енергозбереження і підняття енергоефективності систем, машин, приладів і механізмів. За період 2000-2003 рр. влада Німеччини щорічно вкладала у розвиток поновлюючої енергетики та енергозбереження не менше 200 млн. євро. Упродовж 2003-2005 рр. фінансування таких проектів зросло до 360 млн євро. А з 2006 р. щорічні капіталовкладення у поновлюючу енергетику становлять близько 1 млрд. євро. Влада активно залучає до участі у нових проектах приватний капітал, використовуючи для цього такі засоби, як організація і проведення конкурсів з реалізації енергозберігаючих кредитів, надання пільг в оподаткуванні та отриманні кредитів. Активну позицію у проведенні конкурсів енергозбереження займає Німецьке енергетичне агентство (DENA). Агентство займається моніторингом енерговитрат, аналізом паливно-енергетичного балансу країни та динаміки цін на енергоносії, розробляє стратегію будівництва електричних установок на поновлюючих джерелах енергії, планує модернізацію діючих електростанцій, здійснює торгівлю емісійними квотами, організує спільну реалізацію новітніх проектів, консультує владні органи з питань ефективного використання енергії, веде активну пропагандистську і роз'яснювальну роботу серед населення. Широкого розповсюдження у країні набуває вітроенергетика та використання сонячної енергії. У Німеччині сонячні енергетичні установки щорічно виробляють більше 3000 млн кВт год електроенергії. Приватним інвесторам надається можливість розміщувати на дахах громадських споруд більше 100 000 кв. м сонячних батарей і подавати отриману енергію у міську мережу. В країні пропагується використання автомобілів із зниженим споживанням бензину. Визначено порядок поступового витіснення із використання приладів та обладнання, що мають рівень витрат понад встановлені норми.

На особливу увагу заслугове досвід прилеглої до Волині Польщі, яка впроваджує систему енергозбереження з 1991 року. Варто зазначити, що влада Польщі гармонізувала національне законодавство з нормативно-правовими документами ЄС.

Практично немає суперечностей між загальнодержавними та місцевими нормативно-правовими актами. Успішно формується інституційно-організаційне забезпечення політики енергозбереження. У країні налагоджено ефективну і цілеспрямовану роботу державних та місцевих органів влади, фінансових і комерційних структур, суб'єктів господарювання щодо проведення заходів енергозбереження у житловому секторі, ефективного використання місцевих ресурсів та електроенергії, впровадження геліоенергетики, виробництва біогазу, утилізації сміття, отримання теплової та електричної енергії від спалювання соломи та інших рослинних відходів.

Польща має позитивний досвід змішаного фінансування енергетичних проектів (кошти Євросоюзу, міжнародних фондів-донорів, екологічних фондів, бюджету), де уміло використовується система податкових пільг. Влада намагається за допомогою державних важелів розширювати коло кредиторів для проведення таких заходів з енергозбереження, що потребують значних коштів і розраховані на тривалу перспективу. У Польщі існує спеціальний комунальний фонд, кошти якого акумулюють за рахунок зборів від населення і використовуються для реалізації недорогих проектів енергозбереження, підвищення якості опалення, поточного ремонту. Енергоспоживання базується на підписанні та виконанні умов договору. Це дає змогу уникнути бюрократичної тяганини, зв'язаної з дозвільною системою, не допустити монополізації сфери, покращити завдяки конкуренції якість послуг, зменшити ціни, спростити аудит.

Варто зважати на досягнення у сфері енергозбереження в Нідерландах, що є лідером у розвитку вітрової енергетики та енергетики з використанням біопалива. Значні досягнення мають місце у створенні когенераційних систем і теплових насосів. Цінним є також досвід Швеції у сфері так званого пасивного енергозбереження завдяки реконструкції багатоквартирних житлових будинків, що дасть змогу на третину зменшити витрати енергії для опалення. Проект фінансується Шведським енергетичним агентством і здійснюється в рамках програми скорочення енергоспоживання на 20% [5]. Енергетична політика країн ЄС у сфері енергозбереження доводить свою ефективність і тому має бути використана нашою державою.

Висновки і пропозиції. Реалізація програм енергозбереження потребує зміни алгоритму роботи в організаційній, фінансовій, правовій та інформаційній сферах. Енергетична політика повинна сприяти поєднанню інтересів виробників, постачальників та споживачів енергії, забезпечувати надійність енергопостачання та його доступність для громадян країни. Ефективне енергозбереження має місце тоді, коли у країні створений ефективно діючий орган, який розробляє енергетичну політику, консультує уряд, розробляє правові документи, контролює їх виконання, надає необхідну допомогу фірмам і окремим громадянам у реалізації енергоефективної роботи.

Серед чинників, що визначають необхідність енергозбереження, слід розглядати не лише можливість економії значних коштів а й, насамперед, зниження обсягів добування мінеральної енергосировини, зменшення негативного впливу на ґрунтовий покрив, атмосферне повітря, водне середовище, здоров'я населення, що, в свою чергу, є економічно доцільним і вигідним.

Одним з основних напрямків оптимізації енерговикористання є економія паливно-енергетичних

ресурсів шляхом вдосконалення технологій енерговиробництва. Важливою є переорієнтація на місцеві джерела енергосировини: природний газ, торф, деревина.

Доцільно і вигідно з еколого-економічної точки зору запроваджувати в межах України та Волинської області, зокрема, використання альтернативних джерел отримання енергії, а саме енергії сонця та вітру, біоресурсів. Для цього в області, зокрема в зоні Лісостепу, є наявні природні передумови. Потенціал біомаси в області становить 280 тис. тонн умовного палива, його використання дасть змогу замінити 240 млн куб. м природного газу. Важливо з цією метою скористатись досвідом Німеччини, Польщі, Нідерландів.

Необхідно розробити програму енергозабезпечення та створити умови за яких споживачі енер-

гії будуть свідомо ставитись до енергозбереження, маючи безпосереднє економіко-правове відношення до джерел виробництва, передачі та розподілу енергії. Подібно до того як це організовано у Данії.

Запровадження енергетичного обстеження підприємств з метою визначення шляхів зниження витрат на енергоресурси, оптимізації технології виробництва, виявлення нераціонального використання ресурсів та втрат енергії, розробки програми підвищення енергоефективності підприємств на основі використання енергозберігаючих технологій.

Загалом енергозбереження потребує значних капіталовкладень, а тому повинно здійснюватися поступово за участю держави та приватних структур, шляхом вдосконалення податкової політики та заохочення інвестицій.

Список літератури:

1. Енергетична стратегія України на період до 2030 року із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Міністерства палива та енергетики України від 26 березня 2008 року.- 129с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://esco-ecosys.narod.ru/2011_6/art079.htm.
2. Проект Комплексної програми енергозбереження Волинської області на період до 2015 року. Розпорядження Волинської обласної держадміністрації № 461 від 06.07.2006 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://esco-analys.narod.ru/2007_6/art079.htm.
3. Андреева Т.А. К вопросу совершенствования системы нормирования топливно-энергетических ресурсов [Андреева Т.А., Литвиненко В.Г., Слисаренко А.А., Скоромный А.Л., Грецькая Г.Н.] Экология и промышленность. – 2010. – № 2. – С. 55–59.
4. Жовтянський В.А. Порівняльний аналіз енергозберігаючої політики в країнах Європи: висновки для України / Жовтянський В.А., Суходола О.М. // Екотехнології і ресурсозбереження (Енергетична безпека Європи. Погляд у XXI століття: Зб. праць наук.-техн.конферен.). – 2001. – С. 49–56.
5. Калашникова О.Е. Використання енергозберігаючих технологій в країнах Євросоюзу: досвід для України. Аналітичні записки / О.Е. Калашникова. – Одеса, НІСД. – С.1–4.

Макара О. В.

Чижевская Л. Т.

Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки

ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІОННІ МЕХАНІЗМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Резюме

В статье исследованы особенности энергосбережения в Волынской области, проанализирован опыт энергосбережения в европейских странах, предложены перспективные направления оптимизации энергоэффективности для условий Волыни, что позволит повысить экспортный потенциал страны, конкурентоспособность производимых товаров и услуг. Определяются теоретико-методологические аспекты и определяются пути эффективного использования природных ресурсов.

Ключевые слова: энергоресурсы, энергосбережение, энергоэффективность, топливно-энергетический баланс, программы энергоэффективности.

Makara O. V.

Chyzhevska L. T

Lesya Ukrainka Eastern European National University

ECONOMIC AND INSTITUTIONAL MECHANISMS ENERGY OPTIMIZATION

Summary

In the article energy saving features are investigated in the Volyn region, the experience of the energy efficiency are suggested in European countries, promising the directions for optimizing energy efficiency are proposed in Volyn conditions that will help to increase the export potential of the country, the competitiveness of goods and services. Determined by theoretical and methodological aspects and identifies ways to use research the effective use of natural resources.

Key words: energy, energy conservation, energy efficiency, energy balance, energy efficiency programs.